

Vliv nouzového stavu na posuzování trestné činnosti

Abstrakt

Diplomová práce poskytuje vhled do problematiky posuzování trestné činnosti spáchané za nouzových stavů během pandemie onemocnění covid-19 v letech 2020 až 2021. Cílem diplomové práce bylo zjistit, jakým způsobem je nouzový stav v trestním zákoníku reflektován, identifikovat problémy, které v této oblasti přinesla pandemie onemocnění covid-19, a z hlediska identifikovaných problémů zhodnotit právní úpravu a případně předestřít návrhy *de lege ferenda*.

Trestní zákoník s nouzovým stavem počítá v základních skutkových podstatách třech trestných činů, dále jej řadí mezi obecně přitěžující okolnosti a nouzový stav může rovněž hrát roli při posuzování naplnění okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby u devíti trestných činů. Vymezení zmíněné okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby pouze u devíti trestných činů práce považuje za nesystematické, a navrhuje proto příklady dalších trestných činů, kde by okolnost měla být zahrnuta.

Nouzové stavy a pandemie onemocnění covid-19 způsobily nejednotnost v rozhodovací praxi soudů. Soudy se neshodovaly v otázce potřebné míry souvislosti spáchaného trestného činu s výše zmíněnou okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby, kdy se některé soudy spokojily se souvislostí časovou a místní, jiné vyžadovaly i souvislost věcnou. Sjednocení rozporu si vyžádalo zásah velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, Ústavního soudu a zákonodárce. Diplomová práce popisuje různé přístupy soudů k potřebné míře souvislosti i jejich sjednocení.

Práce rovněž v tomto směru shledává současnou právní úpravu nedostatečně jasnou a určitou a předkládá návrhy na její novelizaci.

Rozdílný přístup soudů a aplikace kvalifikované skutkové podstaty pouze na základě časové a místní souvislosti vedly k nepřiměřenému potrestání mnoha pachatelů. Práce proto zkoumá možnosti nápravy tohoto stavu a navrhuje za tímto účelem i nový důvod pro obnovu řízení.

V neposlední řadě se diplomová práce zamýšlí nad zásadou subsidiarity trestní represe a institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody jakožto prostředků, jichž mohly soudy před sjednocením rozhodovací praxe využít k vyvarování se uložení nepřiměřeně přísných trestů.

Práce byla zpracována za využití metody deskriptivní, komparativní, analytické a syntetické.

Klíčová slova:

Nouzový stav, okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, věcná souvislost, covid-19